Gallträskin alueen käytön puitteet ja täydentävä valmistelu

HYVAV 16.09.2026 § 53

Lisätiedot:
hyvinvointipäällikkö, Laura Salomaa, puh. 040 194 8508
liikuntapäällikkö, Tero Kuivalainen, puh. 050 380 7687
ympäristöpäällikkö, Anna-Lena Granlund-Blomfelt, puh. 050 323 6269
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Gallträskin alueen käyttöä, kehittämistarpeita ja alueelle esitettyjä uusia toimintoja on käsitelty kaupungin eri toimielimissä useaan otteeseen vuosien aikana. Alueeseen on liittynyt valtuustoaloitteita, muita aloitteita ja yksittäisiä ehdotuksia muun muassa virkistyskäytöstä, kioski- ja kahvilatoiminnasta, koirapuistosta sekä muista alueelle sijoittuvista palveluista ja toiminnoista. Alueen käyttöä on lisäksi tarkasteltu kuntalaiskyselyissä, työryhmävalmistelussa sekä eri toimialojen omissa selvityksissä ja kehittämistoimissa.

Yhdyskuntavaliokunta esitti kokouksessaan 14.9.2021 § 97, että kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunta laatisi laajemman tarveselvityksen Gallträskin alueen tulevaisuuden käyttötarkoituksista. Tämän takia kaupunki kokosi poikkihallinnollisen työryhmän selvittämään alueen tulevaa käyttöä ja sitä, millaista toimintaa Gallträskin alueella voidaan harjoittaa alueen ominaispiirteet ja luontoarvot huomioiden. Työryhmään osallistui edustajia kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluista, yhdyskuntatoimesta sekä yleishallinnosta.

Työskentelyn tuloksena laadittiin *Gallträskin alueen käytön puitteet* -asiakirja, joka on asian oheismateriaalina. Asiakirjassa määritellään alueen käytön periaatteita, luonnon erityispiirteiden huomioimista sekä matalan kynnyksen virkistys- ja harrastustoiminnan edellytyksiä. Lähtökohtana on alueen säilyminen luonnonläheisenä ja kaikille avoimena lähivirkistysalueena siten, että erilaiset käyttötarpeet voidaan sovittaa yhteen alueen luontoarvojen kanssa.

Työryhmän tuotoksia esiteltiin hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnalle 23.4.2025 § 16. Samassa yhteydessä viitattiin myös vuonna 2022 toteutetun Gallträskin asukaskyselyn tuloksiin, joita kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunta oli käsitellyt kokouksessaan 10.2.2022 § 7.

Aiemmat selvitykset ja alueella jo toteutetut toimenpiteet

Gallträskin alueen käyttöä on selvitetty ja kehitetty useissa eri yhteyksissä jo ennen nyt käsiteltäviä käytön puitteita. Esimerkiksi vuoden 2019 koirapuistoselvityksessä tarkasteltiin kahta Gallträskin läheisyyteen sijoittuvaa vaihtoehtoa. Molemmat arvioitiin asutuksen läheisyyden vuoksi koirapuistolle soveltumattomiksi. Selvityksessä vahvimmaksi vaihtoehdoksi nousi Oppilaskodintien alue, mutta yhdyskuntavaliokunta päätti 3.6.2019 § 66, ettei koirapuistoa rakenneta. Vuonna 2023 keskusteltiin lisäksi tilapäisestä, talvikaudeksi Gallträskin jäälle sijoitettavasta koirapuistosta. Ehdotus ei edennyt kokeiluun.

Alueella on myös jo toteutettu useita saavutettavuutta, virkistyskäyttöä ja luontotiedon saatavuutta parantavia ratkaisuja. Gallträskin rantoja kiertää noin 1,8 kilometrin pituinen pääosin hiekkapintainen esteetön reitti. Träskmossenin alueella on esteetön pitkospuuosuus ja levähdyspaikka. Vuonna 2024 Gallträskin alueelle toteutettiin opastusta, jossa esitellään alueen yleisiä piirteitä, luontoa ja historiaa. Opasteissa on huomioitu saavutettavuus muun muassa kohokartoin, pistekirjoituksella sekä verkkosisältöihin ohjaavilla QR-koodeilla.

Gallträsk ja Kasavuoren metsä toimivat myös opetuksen ja ympäristökasvatuksen ympäristöinä. Ympäristötoimi on järjestänyt paikallisia luontokoulupäiviä Mäntymäen ja Granhultin koulujen oppilaille yhteistyössä Natur och Miljö ry:n Naturskolan Utternin kanssa. Vuonna 2025 luontokoulupäiviä järjestettiin 14 luokkaryhmälle. Lisäksi kaupungin vuosittaisista luontoretkistä osa suuntautuu Gallträskin alueelle.

Kuntalais- ja käyttäjäkyselyt

Vuonna 2022 toteutetussa asukaskyselyssä nousi erityisesti esiin toive säilyttää Gallträskin alue nykyisenkaltaisena, luonnonläheisenä ja matalan kynnyksen virkistysalueena. Vastauksissa kannatusta saivat alueen nykyisen luonteen säilyttäminen ilman merkittävää lisärakentamista, luonnon monimuotoisuuden huomioiminen sekä lintujen pesimärauhan turvaaminen. Samalla esiin nousi maltillisia palvelutoiveita, kuten kioski- tai kahvilatoiminta. Kokonaisuutena alueen nykyinen virkistys- ja vapaa-ajan käyttö koettiin pääosin riittäväksi.

Vuoden 2022 kyselyn tuloksia esiteltiin kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunnalle 10.2.2022 § 7. Kyselyn tulokset ovat osa Gallträskin käyttöä koskevaa laajempaa valmisteluaineistoa, jota täydentävät muut selvitykset, toimielinkäsittelyt ja myöhemmin toteutetut kyselyt.

Vuosina 2025–2026 toteutetun Suomi liikkeelle -rahoitteisen virkistysalueiden käytön yhteensovittamishankkeen yhteydessä toteutetussa kyselyssä Gallträskin osalta nousivat esiin erityisesti ympärivuotinen käyttö, saavutettavuus, turvallisuus ja luonnonläheisyyden säilyttäminen. Kehittämistoiveet liittyivät muun muassa reittien kunnossapitoon ja ajoittaiseen tulvimiseen, talvikäyttöön, kuntoilumahdollisuuksiin sekä luonnon monimuotoisuuden ja lintujen pesimärauhan huomioimiseen. Käyttäjäpalautteessa tuotiin esiin myös pyöräilyn nopeuksiin, kytkemättömiin koiriin ja alueen ajoittaiseen ruuhkautumiseen liittyviä turvallisuushuolia. Osa esiin nousseista kehittämistarpeista on jo edennyt toteutukseen tai niiden toteuttamista on valmisteltu. Tällaisia ovat esimerkiksi Gallträskin raittien ajoittaiseen tulvimiseen liittyvät toimenpiteet.

Vuoden 2025–2026 kyselyaineistoa täydennettiin koulujen ja varhaiskasvatuksen näkökulmilla. Näin Gallträskin käyttöä voidaan tarkastella vapaa-ajan virkistyskäytön lisäksi myös oppimis- ja toimintaympäristönä. Tämä näkökulma on jo käytännössä toteutunut alueella järjestetyissä luontokoulupäivissä ja muussa ympäristökasvatuksessa.

Alueen kehittämisen lähtökohdat

Useissa eri vaiheissa tehtyjen selvitysten, toimielinkäsittelyjen ja kyselyjen perusteella Gallträskin keskeisiä vahvuuksia ovat luonnonläheisyys, hyvä saavutettavuus sekä monipuolinen matalan kynnyksen käyttö. Aineistossa toistuu näkemys siitä, että alueen kehittämisessä on tärkeää säilyttää nämä vahvuudet ja

kehittää olemassa olevia käyttömahdollisuuksia alueen ominaispiirteet ja luontoarvot huomioiden.

Valmistelussa on samalla tunnistettu, että kaikkien alueelle esitettyjen toimintojen toteuttaminen ei edellytä uusia pysyviä rakenteita, investointeja tai kaupungin järjestämää toimintaa. Myös kaupungin taloudelliset reunaehdot puoltavat olemassa olevien rakenteiden hyödyntämistä sekä kevyiden ja kustannustehokkaiden ratkaisujen ensisijaisuutta. Kaupungin roolina on ennen kaikkea huolehtia alueen käytön perusedellytyksistä ja mahdollistaa turvallinen, saavutettava ja kestävä käyttö.

Kuntalaisten, yhdistysten, koulujen, yhteisöjen ja yrittäjien omaehtoinen toiminta on jo nykyisin osa Gallträskin käyttöä. Esimerkiksi kioski-, kahvila- ja myyntitoiminta voidaan toteuttaa myös ilman kaupungin rakentamaa kiinteää rakennusta. Alueelle on aiempina vuosina myönnetty maankäyttölupa liikkuvalle kahvilatoimijalle talviviikonloppujen myyntiä varten, ja tilapäistä myynti- ja tarjoilutoimintaa voivat järjestää myös yhdistykset, koululuokat ja muut toimijat tarvittavien lupien puitteissa. Toimintaa voidaan mahdollisuuksien mukaan tukea myös kevyillä ja tilapäisillä ratkaisuilla, kuten lainattavalla teltalla sekä siirrettävillä pöydillä ja penkeillä.

Myös tapahtumista viestimiseen on jo olemassa kaupungin ja paikallisten toimijoiden kanavia. Kauniaisissa järjestettävät tapahtumat voidaan ilmoittaa maksutta kaupungin tapahtumakalenteriin ja Kaunis Granin tapahtumakalenteriin. Lähtökohtana on siten hyödyntää olemassa olevia rakenteita ja toimintatapoja ennen uusien erillisten ratkaisujen luomista.

Strateginen ja poikkihallinnollinen näkökulma

Gallträskin käyttöön liittyvät kysymykset koskevat useita kaupungin toimintoja. Alueella kohtaavat virkistys ja liikunta, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, opetus ja varhaiskasvatus, ympäristönsuojelu, luonnon monimuotoisuus sekä kaupunkiympäristön ylläpito. Tämän vuoksi Gallträskin kehittäminen ei ole tarkoituksenmukaista yhden toimialan tai yksittäisen käyttötarpeen näkökulmasta, vaan alueen käyttöä ja kehittämistä tulee tarkastella poikkihallinnollisesti ja eri käyttötarpeita yhteensovittaen.

Poikkihallinnollisella yhteistyöllä voidaan varmistaa, että alueen virkistyskäyttö, saavutettavuus, turvallisuus, oppimisympäristönä toimiminen ja luontoarvot huomioidaan kokonaisuutena. Samalla voidaan paremmin arvioida, mitkä kehittämistoimet ovat tarkoituksenmukaisia, toteuttamiskelpoisia ja kaupungin kokonaisedun mukaisia.

Gallträskin käyttö kytkeytyy vahvasti kaupungin strategiaan 2026–2030. Erityisesti se tukee tavoitetta, jonka mukaan lähiluonto ja matalan kynnyksen liikunta- ja harrastustoiminta ovat helposti kuntalaisten saavutettavissa. Gallträskin kaltaisen lähivirkistysalueen merkitys ulottuu liikunnan ja vapaa-ajan lisäksi yhteisöllisyyteen, oppimiseen ja luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntämiseen.

Alueen kehittämisessä on siten perusteltua painottaa ratkaisuja, jotka vahvistavat samanaikaisesti lähiluonnon saavutettavuutta, matalan kynnyksen käyttöä, eri ikä- ja käyttäjäryhmien mahdollisuuksia hyödyntää aluetta sekä luonnon arvojen säilymistä. Näin Gallträskin kehittäminen toteuttaa kaupungin strategisia tavoitteita konkreettisella ja poikkihallinnollisella tavalla.

Valmistelun eteneminen

Kuten valmistelusta ilmenee, Gallträskin alueen käyttöä ja kehittämistarpeita on käsitelty kaupungissa useaan otteeseen eri vuosina. Alueeseen liittyviä kysymyksiä on käsitelty valtuustoaloitteiden ja muiden aloitteiden, toimielinkäsittelyjen, kuntalaiskyselyjen, koirapuistoselvityksen, ympäristö- ja saavutettavuustoimenpiteiden sekä poikkihallinnollisen valmistelun yhteydessä. Gallträskin tulevaa käyttöä koskeva valmistelu perustuu näin usean vuoden aikana kertyneeseen selvitys- ja valmisteluaineistoon.

Gallträskin alueen käytön puitteita koskeva asiakirja esiteltiin hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnalle 23.4.2025 § 16. Asian jatkokäsittelyssä tapahtui kuitenkin virhe: asiaa ei viety yhdyskuntavaliokunnan käsittelyyn, koska yhdyskuntavaliokunta ei ollut merkitty asian jakeluun. Asia tuodaan nyt hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnalle tiedoksi täydentyneen valmisteluaineiston osalta ja saatetaan tämän jälkeen yhdyskuntavaliokunnan käsiteltäväksi.

Vuosina 2025–2026 toteutetun Suomi liikkeelle -rahoitteisen virkistysalueiden käytön yhteensovittamishankkeen yhteydessä toteutettu kysely tukee pääosin aiemmissa selvityksissä, kyselyissä ja valmistelussa esiin nousseita näkemyksiä Gallträskin luonnonläheisen luonteen säilyttämisestä sekä maltillisesta ja alueen ominaispiirteisiin soveltuvasta kehittämisestä.

Samalla valmistelussa on vahvistunut näkemys siitä, että alueen käyttöä ja kehittämistä tulee tarkastella poikkihallinnollisesti siten, että lähiluonnon merkitys hyvinvoinnille ja oppimiselle, alueen luontoarvot, kaupungin taloudelliset mahdollisuudet sekä eri toimijoiden omaehtoinen toiminta sovitetaan yhteen.

Kun huomioidaan Gallträskin käyttöä koskevat aiemmat aloitteet, toimielinkäsittelyt, selvitykset, kyselyt ja alueella jo toteutetut kehittämistoimet, alueen käyttöä ja kehittämistarpeita on tarkasteltu laajasti useassa eri yhteydessä. Nyt laadittu valmistelu kokoaa nämä eri vaiheissa muodostuneet näkökulmat ja täydentävän aineiston yhteen ja muodostaa kokonaiskuvan, jonka pohjalta Gallträskin käyttöä ja mahdollisia uusia ehdotuksia voidaan arvioida myös tulevaisuudessa.

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta

1. merkitsee tiedoksi vuoden 2025 virkistysaluekyselystä saadut Gallträskin aluetta koskevat täydentävät tulokset sekä
2. toteaa, että Gallträskin alueen käytön puitteet on käsitelty hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnassa 23.4.2025 § 16, ja lähettää asian sekä täydentävän valmisteluaineiston yhdyskuntavaliokunnan käsiteltäväksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

1. Gallträskin alueen käytön puitteet
2. Gallträskin aluetta koskevat tulokset, virkistysaluekysely 2025

3. Kooste Gallträskin aluetta koskevista aiemmista aloitteista, selvityksistä ja toimielinkäsittelyistä
4. Penkit ja pöydät Gallträskin ja Träskmossenin alueella

Jakelu:

Yhdyskuntavaliokunta

YLKV 17.11.2026 § 89

218/12.04.02/2025

Lisätiedot:
ympäristöpäällikkö, Anna-Lena Granlund-Blomfelt, puh. 050 323 6269
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Gallträskin alueen käyttöä ja kehittämistä on käsitelty kaupungin toimielimissä useiden aloitteiden, selvitysten ja kuntalaiskyselyjen pohjalta. Yhdyskuntavaliokunta esitti 14.9.2021 § 97 laajemman tarveselvityksen laatimista alueen tulevista käyttötarkoituksista. Valmistelun tueksi toteutettiin vuonna 2022 asukaskysely, jonka tuloksia kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunta käsitteli 10.2.2022 § 7. Tämän pohjalta koottiin poikkihallinnollinen työryhmä valmistelemaan alueen käytön puitteita. Yhdyskuntatoimen viranhaltijat ovat olleet mukana valmistelussa tuoden esiin omien vastuualueidensa kannalta relevantteja näkökulmia.

Työryhmän laatimia käytön puitteita esiteltiin hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnalle 23.4.2025 § 16. Valiokunta käsitteli alueen käytön puitteita ja täydentävää valmistelua uudelleen 16.9.2026 § 53. Tällöin aineistoon sisältyivät myös vuoden 2025 virkistysaluekyselyn Gallträskiä koskevat tulokset sekä kooste aiemmista aloitteista, selvityksistä ja toimielinkäsittelyistä. Valmistelun tavoitteena on sovittaa yhteen alueen erilaiset käyttötarpeet ja luontoarvot sekä selkeyttää virkistys- ja harrastustoiminnan edellytyksiä.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnan esittelytekstissä kuvataan tarkemmin alueen nykyistä toimintaa ja aiempia selvityksiä.

Gallträskin alueen kehittämisen lähtökohtana on alueen säilyminen luonnonläheisenä ja kaikille avoimena lähivirkistysalueena. Aluetta kehitetään poikkihallinnollisesti hyödyntäen nykyisiä rakenteita ja reittejä sekä kevyitä ja kustannustehokkaita ratkaisuja. Samalla huomioidaan alueen luontoarvot, luonnon monimuotoisuus, saavutettavuus ja eri käyttäjäryhmien turvallinen yhteiskäyttö.

Sivistystoimi painottaa ensisijaisesti alueen toiminnallisia tarpeita. Yhdyskuntatoimelle keskeisiä ovat reittien ja rakenteiden kunnossapito, ajoittaisen tulvimisen edellyttämät toimet, saavutettavuuden ja turvallisuuden ylläpito, luonnonsuojelu sekä mahdollisten uusien toimintojen ja rakenteiden sovittaminen alueen luontoarvoihin. Yhdyskuntatoimi ja erityisesti maankäyttö mahdollistaa tapahtumien ja muun toiminnan järjestämisen alueella tavanomaisin lupakäytännöin, koottujen puitteiden ja asetettujen reunaehtojen mukaisesti.

Käyttäjäpalautteessa on noussut esiin muun muassa reittien kunnossapito, tulviminen, pyöräilyn nopeudet, kytkemättömät koirat sekä alueen ajoittainen ruuhkautuminen. Osa esiin nousseista kehittämistarpeista on jo edennyt

toteutukseen tai niiden toteuttamista on valmisteltu. Tällaisia ovat esimerkiksi Gallträskin raittien ajoittaiseen tulvimiseen liittyvät toimenpiteet.

Gallträskin alueen käyttöä ympäristökasvatuksessa ja -valistuksessa halutaan jatkossakin edistää mahdollistamalla luonto-opetus ja lisäämällä tietoa alueen luonnosta ja luontoarvoista.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta merkitsee Gallträskin alueen käytön puitteet tiedoksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

1. Gallträskin alueen käytön puitteet
2. Gallträskin aluetta koskevat tulokset, virkistysaluekysely 2025
3. Kooste Gallträskin aluetta koskevista aiemmista aloitteista, selvityksistä ja toimielinkäsittelyistä
4. Penkit ja pöydät Gallträskin ja Träskmossenin alueella

Jakelu:

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta